

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto HE 81/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 toiseksi lisätalousarvioksi

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto koskien lisätalousarviota 2/2022 ja erityisesti perusväylänpidon rahoituksen riittävyyttä sekä korjausvelan tilannetta ja kehitysnäkymiä

Yleistä perusväylänpidon rahoitustasosta

Pirkanmaan ELY-keskus kiittää mielenkiinnostanne kuulla alueen asiantuntijoita eduskunnan lisätalousarvioesitykseen liittyen.

Väylävirasto on osoittanut Pirkanmaalle tienpitoon perusväylänpidon määrärahan käyttöoikeutta vuodelle 2022 yhteensä 45,8 miljoonaa euroa. Lisätalousarvioesityksessä ei ole Pirkanmaan tienpitoa koskevia asioita.

Vuonna 2021 rahoitusta oli Pirkanmaalla käytössä yhteensä 53,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 vastaava rahoitus oli 55,6 miljoonaa euroa.

Valtion julkisen talouden suunnitelman kehysten perusteella vuodelle 2023 tienpitoon olisi valtakunnallisesti 132,6 miljoonaa euroa vähemmän rahoitusta kuin vuonna 2022. Väyläviraston alustavan jakomallin mukaan tämä tarkoittaisi Pirkanmaalla tienpidon rahoituksen vähenemistä noin 35 miljoonaan euroon. Sitä seuraavina vuosina rahoitustaso julkisen talouden suunnitelman kehysten perusteella hieman palautuisi, mikä tarkoittaisi Pirkanmaalla noin 37–38 miljoonan euron vuotuista rahoitustasoa.

Vertailun vuoksi 2010-luvulla Pirkanmaan rahoitustaso oli 39–42 miljoonan euron vuositasolla. 2010-luvun alussa tieverkon korjausvelka kääntyi kasvuun ja kymmenen vuoden aikana esimerkiksi huonokuntoisten päällysteiden määrä kasvoi valtakunnassa noin 3000 kilometristä 7800 kilometriin.

Sen lisäksi, että rahoitustaso on alhaisempi kuin vuosina, jolloin huonokuntoisen tiestön määrä yli kaksinkertaistui, niin ostovoima on noista ajoista huomattavasti heikentynyt. Erityisesti viime ja kuluneen vuoden aikana kustannukset ovat kohonneet merkittävästi. Päällystäminen on kallistunut tänä vuonna noin 30 % edellisvuoteen verrattuna.

Tieverkon kuntotilanne ja näkymät

Alueella suurin huolenaihe on päällystettyjen teiden kunto. Pirkanmaan tieverkon kunnan säilyttäminen nykytasolla edellyttäisi noin 350 kilometrin

korjaamista vuosittain, mikä tarkoittaisi noin 25 miljoonaa euron vuotuista rahoitusta jatkuvasti. Tänä vuonna päällysteiden korjaukseen ja paikkaamiseen on käytettävissä 17,4 miljoonaa euroa, jolla saadaan päällystettyä korjattua noin 190 kilometriä. Viime vuonna päällystämiseen käytettiin 18,6 miljoonaa euroa ja korjauspituus oli noin 250 kilometriä.

Vuoden 2023 kehysten mukaan ensi vuoden rahoituksesta päällysteiden korjaukseen ja paikkaukseen on osoitettavissa vain noin 9,5 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa tämän vuoden hinnoilla noin 75 kilometrin korjausohjelmaa. Pelkästään pääteiden kunnon heikkenemisen estäminen edellyttäisi noin 150 kilometrin päällystämistä vuosittain. Sitä seuraavina vuosina tilanne ei juurikaan parane, korjauspituus on noin 115 kilometriä.

Pirkanmaan päällystetyllä verkolla on tällä hetkellä 570 kilometriä huonokuntoisia päällysteitä. Vuonna 2026 niitä arvioidaan kehysten mukaisilla päällystysmäärillä olevan noin 900 kilometriä. Tulevalla viisivuotiskaudella päällystysmäärät eivät riitä edes pääteiden kunnon ylläpitämiseen.

Muu tienpito

Hoidon taso pidetään ennallaan, mikä tarkoittaa kustannustason kasvaessa, että sen osuus rahoituksesta kasvaa. Siltojen kunto on Pirkanmaalla hallinnassa, mutta korjaustarpeet lisääntyvät. Varusteiden ja laitteiden kunnostukseen ei ole riittävästi rahoitusta, joten niiden kunto heikkenee. Sorateiden kunto pidetään hallinnassa hoitotoimenpitein, mutta niidenkin korjaustarpeet lisääntyvät.

Investointeihin osoitetaan rahoitus Liikenne12 -suunnitelmassa esitettyjen teemojen mukaisesti. Nämä kohteet on esitetty Väyläviraston investointiohjelmassa. Lisäksi rahoitusta osoitetaan MAL-sopimuksessa esitettyihin alueellisiin investointeihin. Muuta investointirahoitusta ei ole käytettävissä.

Johtopäätökset

Tienpidon rahoitustaso on kestävä. Tämä tulee näkymään tieverkon kunnon kiihtyvänä heikkenemisenä, mikä tulee heijastumaan tienkäyttäjien ajo- ja kuljetuskustannuksiin sekä liikenneturvallisuuteen. Muutkin haitat, esimerkiksi päästöt lisääntyvät. Paikoin joudutaan mm. päällysteitä purkamaan ja tinkimään myös saavutettavuudesta asettamalla rajoituksia.

Ongelmaa lisää se, että valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (Liikenne12) on esitetty väyläpidon rahanjakoon muutoksia ja osoitettu euromääräisiä rahoitusosuuksia eri asioihin ja muille tahoille. Tämä vähentää osaltaan alueelliselle väyläpidolle osoitettavaa rahoitusta.

Ylijohtaja

Juha Sammallahti

Tämä asiakirja KEHA/5508/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/5508/2022 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Sammallahti Juha 08.06.2022 10:39